

העור והרוטב פרק תשיעי הולין

קבה.

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

- (א) (לעיל קדו:);
- (ב) (מכילתא פ"ג); (ג) (ל"ג);
- (ד) (מ"ד); (ה) (פסחים פ"ג);
- (ו) (שבת פ"ג מ"ב); (ז) (שם);
- (ח) (לעיל מ"ז);

תורה אור השל"ס

- 1. וכל הו"ך על כפיו ככל חתוך החלב על ארבע טפחים הם לרבם קל דנגע בחלבם יחזיק את ער הקרב והנשא את נבלתם יכבס כגוי וקטא עד הקרב טפחים הקה לרבם.
- 2. ויקרא י"א כ"ז, כח

גליון הש"ס

גמ' וקולית השרץ. וכל דוקא דהא שרץ טמא כפסדא אלא דיעקד שיכח מעלה ושרץ נקט אשניות לישא הול. רמב"ן נחשו"י כ"ב דף פ"ו ד"ה אין ארומים:

הנהגות הב"ח

- (א) רמ"י ד"ה אפי' וכו' לא טמא משום אבר; (ב) ד"ה טמא וכו' כבעלי חיים; (ג) ה"ס ד"ה טמא וכו' לא איתעריך ליה למתני;

מובן רש"י

שיימשו נותר. שומר סוף מוח מוח למתני ושימשו העולות ללל, טמאין את הדידם טמא את שגורו תמים שטמא את הדידם (פסחים פ"ג). וכו' (שבת פ"ג) כפייה (שם).

וקולית המוקדשים. במסכת פסחים (דף קכ:) תמן הפגול והטמא וממאין את הדיים דגורי צהו רבנן משום חשדי כהונה ועלי כהונה כדמפרש החם וגזרו אף בעצמות ששימשו נותר: וכלהו אין עצמותיה מטמאים דכתיב (ויקרא י"ב) וכלהו וכל בעצמות וכן שרץ הלך קמזים טהורים אף מטמא במשא וכ"ש מנע דאי אפשר לו ליגע ואע"ג דשומר מכים ומזיל טומאה ה"מ דבשר שאפשר ליגע בטומאה עצמה ואפילו לא נגע בה אלא בשומר טמא אלא היכא דאי אפשר ליגע בטומאה עצמה אין שומר מטמא: נקובים כל שפוא. אפילו כמות העשרה שאפשר להכניס בו חוט העשרה של ראשו או וקטוהי הוא מטמא כדקממין (קטו:):

גמ' ואי דאיכא כוים מוח מכפנים טומאה נוקטם ועולה. קושיא היא אמאי אין מטמא בזהל הרי אין לה חלל טפה וקיימא לן בנדרות (דף ע"ו:) כל חלל שאין בו טפה אינו חוץ בפני המוח: ואי קמבר מוח שפנים מעלה ארוכה לשר מנחון אפי"ג דליכא מוח האולי ובמחורב לחי סוף המוח לבא שהרי פעמים שהמוח כולו כלה וחזר וע"י המוח גדל השער מלמעלה א"כ כלא נצר וכלא מוח חשדי אבר כל עלם חלול ותנן (י) (אבלת פ"ח מ"ו) האברים אין להן שיעור אפילו פחות מכזית מן המוח ופחות מעדשה מן השרץ: **קמבר אין מוח שפנים מעלה ארוכה.** לשר מנחון והכל האולי וליכא נצר אין סופו להעלות ארוכה בחי ולא אבר מיקרי: א"ה **במוקדשין אמאי טמאים.** הרי לא שימשו נותר דאין נותר בפחות מכזית: **כי נקבו אמאי טמאין.** הא אמרת דאין שומרין מלטרפין לטומאה חמורה: **רישא.** דקולית המוח: **דליכא כוים.** לפיכך אין מטמא בזהל: **סיפא.** לפיכך גבי מוקדשין איכא ג' שיעור נותר וכו' וכלהו ושרץ איכא שיעור לטמא: **ומאי קמ"ל.** כיון דרישא ליכא כויה יואכתי לא אשמעינן דעלם כשעורה מטמא במגע ולא בזהל וכויה מן הגבלה מטמא: **מילי מילי.** כל דבר שאשנה במשנתו אשמעינן טעמא בכל חד וחד מה שהראה זה לא הראה זה: **רישא.** אשמעינן מדלא טמא בזהל על כדמ"ך שמעת מינה דמוח שפנים אין מעלה ארוכה מנחון דאי מעלה בין אחי כיה בין לית כיהו מטמא: **מילתא היא.** כוותר עלמו ואיטריך לאשמעינן דהכי הוא כדבר מרי משום דכפסחים (דף קכ:) לא תמן אלא הפגול והטמא אבל שמושו לא תמן ואשמעינן מתנינן דמשום ודשימשו כויה נותר מטמא אפי' כשהיא קמזיה

מנא ליה למידק מאהיל לא חי משום קמני נמי משא אפי"ג דעלם כשעורה אצטרך (ו) למתני אבל מהיל הוה ליה בזהל אפי"ג דלא מתני ליה במוקדשין מ"מ הוה ליה למתני באפי נפשיה אמת אפי"ג דלא הוה דומיא דנוגע דנוגע בכל מקום טמא אלא מאהיל לא מטמא אלא כנגד המוח מ"מ במאי דהוי לתנייה וחס תאמר ולמי ליה הא מני רבי יוסי דלית ליה טומאה נוקטת ועולה לקמן כשמעין ושחא לא מתכרר ליה לאוקמה כ"י יוסי: **ואי מוח שבפנים** מעלה ארוכה מבחוץ. פירש הקונטרס אפי"ג דליכא מוח כלל וזה דתקו מדלא מוקי לה דלית כיה מוח ובתנן דמק מדנקט קולית משמע דמיידי דאיכא מוח קלף: **אי הכי מוקדשים ב"ו.** פירוש בשלמא אי איירי בזהל כויה אפי"ג מוקדשין אפי"ג דעבדי פסחים (פסחים קל"ה) נותר בכפיה דכל חד איירי כשיעור דדייה אלא כיון דבמת כ"ו מינה דליכא שיעור מוקדשין אמאי כ"ו איירי דמאי קמ"ל רב מרי מתנינן היא ועוד דכ"פ כ"ל לולין (שם דף ק"ג.) מייית

שיטה מקובצת

- (א) מוקדשין קמ"ל שיעורין (ב) חלול ותמן כדרי פ"י יוצא דופן ודך (ג) האברים אין להם שיעור אפי' פחות מכזית מן המוח ופחות מכזית נבלת פחות מעדשה: (ד) איכא שמושו נותר וכו' שרץ וכלהו איכא שיעורין (ד) ליכא כויה וכו' אכתי לא שפיעין: (ה) מילי מילי כל דבר ודבר ששנה במשנתו אשמעינן טעמא בכל חד מהו: (ו) בין לית כיה הוה מטמא: (ז) דכפוס דשמישה כויה נותר טמאה: (ח) לא טמא משום אבר ובמוקדשין: (ט) ונעקר מן החלל הדהוא לא מעלה: (י) דתני קולית המוח קתני:

- (א) באתת הוא משנה בזהל (ב) פ"א מ"ו) אבל מיידי לה נס נהיה ע"ש ובמשלה (דף י"ז).

מייית סיעתא לרב מרי ודמי לה ליימי הך ממתינן דהכל ונראה דרב מרי אשמעינן עצמות שמשו נותר כבר אפי' אין כהן עשוי כלום וממני איכא לאוקומי בזהל אכתי כויה ומ"מ חדוש הוא דליכא שימוש נותר בעולם ובפסחים דכ"י לאמרי מעצמות פסק דקאמר אלא לאו דלית כיה מוח היינו שהיה זה מוח כבר דעכשו לא קאמר דפיטא דטעוין שרפה משום מוח: **הב"א** במאי עסקינן בשישפא. דמו לא מעלה ארוכה והלכך כיון דליכא כויה מוח לא מטמא בזהל דליכא שיעור ולא הוי נמי אבר ואשמעינן דשיפה אינו מטמא בזהל:

ובמ"ל

נוגע דתני במאה"י. וקמ"ל דנוגע היינו מאהיל ומלטרפין וא"ת לימני כויה מן המוח הנוגע בו טמא ולא דיעבד דנוגע היינו מאהיל וי"ל דלא הוה שמעינן ליה מהכא אלא משום דק"י לא בעלמא דכויה מן המוח מטמא בזהל אבל השתא דקמני קולית 'מן המוח וקמני נוגע מוכיח דנוגע היינו מאהיל דאי אפשר ליגע במוח ממש כיון קולית אלא ע"י אהל: **הב"א** במאי עסקינן בכבית מוח המתקשקש. הא דלא קאמר כשיפה כדאמר לעיל אפשר דסגינא ליה דשיפה מעלה ארוכה מנחון: **אמר** אחד מוצטרף וטמא משני שמות טהור אלא מאי חד שמא הוא אימא סיפא אבל הנוגע

שימש את העומר: **לא ניקבה לא.** דענין אפשר ליגע כדמני טעמא כבדית לקמן (קטו:): **אזני אמר לעולם מוח מעלה ארוכה.** ומתנינן בשפסא נכרה במגל או כספין דהו לא מעלה ארוכה והלכך כיון דליכא כויה מוח דמטמא בזהל משום שיעור לא יומטמא (א) אבר ובמוקדשין נבלה ושרץ בדליכא כויה כדלוקמנא ואזני לא פליג אלא כמעלה ארוכה: **לארבע.** דעכשו שירי בה רלוועה שלא שפיה: **טמאה.** ואפילו אין בה לא נצר ולא מוח דמוח שהיה עמיד לבא מפנים מעלה ארוכה וכיון דכחותיה (ב) צעלי חיים מעלה ארוכה השתא נמי אבר הוא ולא נצוי שיעור: **לרבעה.** סביב סביב ואפילו במקום אחד: דקל אס תעול ממנו רלוועה סביב הוא מתיבש שלא הנחת דרך לשרף לעלות מן הקרקע למעלה ממקום שנקלף ואס תקליפו לארכו ותשייר גדו אחד יש דרך לשרף לעלות: **לשלו.** רישא דליכא כויה דלא מוקמין מתנינן כדרי טעמי וא"י ליכא כויה הויא מטמא בזהל דמוח שפנים מעלה ארוכה: **ומאי נוגע מאהיל.** נמי במשנה כדמפרש ואולי דליכא מוח דקרי למאהיל נוגע: **אמאי טהורים.** עלם גופיה אבר הוא וכלא מוח נמי מטמא וסתמיה מתי אהניא: **המתקשקש.** יבש ונעקר כיון החלל סודיהו לא מעלה ארוכה: **גבי מס.** אף על גב דלית מעלה ארוכה מטמא בזהל דהא בלא חשיבות אבר הא איכא שיעור וקמיה לא מהניא כיה דטומאה נוקטת ועולה ומוקדשים הרי שמשו נותר: **נבלה כיון דמקשקש הוא.** ושוב אינו מעלה ארוכה לאו אבר הוא הלכך ניקבו דאפשר ליגע מטמאים משום שיעור לא ניקבו לא דלאו אבר הוא דהשתא גרע מקולית שיש בה נצדעשה מוח לא דהוה מעלה ארוכה הוא: **אף אן גמי טהור.** דקרי למאהיל נוגע: הנוגע